

Voortbouwen op solide basis

***Zelfevaluatie
Rekenkamercommissie Venlo***

de | **GALANGROEP**®
SPECIALISTEN IN MANAGEMENT

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Analyse op hoofdlijnen.....	4
3.	Advies.....	11
4.	Samenvatting en conclusie	16

de Galan Groep b.v.

drs. G.M. (Gerard) van Dieren
Rutgers van Rozenburglaan 2
3744 MC Baarn

☎ 035 - 69 48 000

🌐 www.galangroep.nl

oktober 2009

1. Inleiding

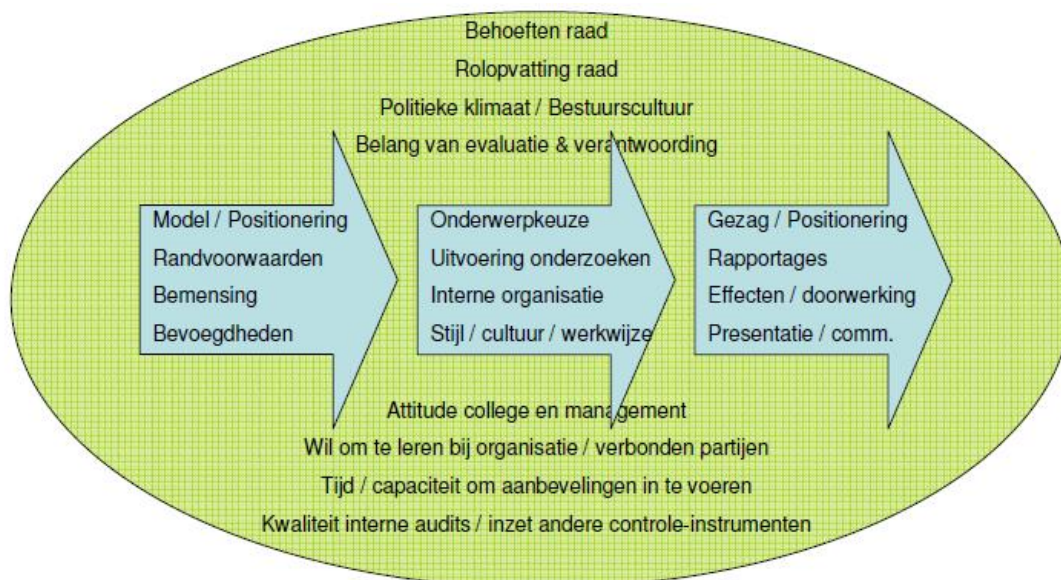
Deze notitie bevat het advies voor de doorontwikkeling van de rekenkamercommissie Venlo. Dit advies is gebaseerd op een aantal (groeps)gesprekken met de leden, voorzitter en ambtelijk secretaris/ onderzoeker van de commissie. Daarnaast zijn een drietal gesprekken gevoerd met interne stakeholders: de burgemeester, de concerncontroller en de raadsgriffier. Als achtergrondmateriaal zijn de verschillende producten van de rekenkamercommissie gebruikt.

Deze notitie is geschreven als 'zelfevaluatie gericht op de toekomst'; er ligt dus meer focus op mogelijke ontwikkelrichtingen en verbeterpunten, dan op een strakke evaluatie van resultaten nu ten opzichte van doelen van toen.

De notitie bestaat uit een beknopte analyse van de huidige ontwikkeling van de rekenkamercommissie, gevolgd door een visie voor de komende periode. Deze visie wordt vervolgens geconcretiseerd aan de hand van enkele concrete key-issues die de sleutels vormen om de visie concreet gestalte te geven.

2. Analyse op hoofdlijnen

In deze paragraaf worden beknopt de belangrijkste bevindingen uit de analyse op een rij gezet. Als analysekader is onderstaand schema gebruikt (figuur 1), waarin de inrichting en werkzaamheden van de rekenkamercommissie zijn weergegeven in de vorm van drie blauwe pijlen (input – throughput – output), temidden van de omgeving (raad, college, organisatie, verbonden partijen, et cetera). Omdat het een zelfevaluatie van de rekenkamercommissie betreft, is deze omgeving niet uitgebreid in kaart gebracht, maar is wel aan enkele interne stakeholders gevraagd hun ervaringen en opvattingen over de rekenkamercommissie kenbaar te maken.

Figuur 1 Analyse kader

1. De rekenkamercommissie is een degelijk, betrouwbaar en onafhankelijk orgaan

In de eerste plaats concluderen wij dat de rekenkamercommissie zich na de 'doorstart' in 2005 op bestuurlijk niveau op de kaart heeft gezet als betrouwbaar en degelijk onderzoeksorgaan. Voor de kwaliteit van de onderzoeken is er breed respect in de gemeentelijke organisatie en aan de onafhankelijke positie wordt nagenoeg niet getwijfeld. Dat laatste is dus het geval, ondanks het feit dat er raadsleden in de commissie participeren. De onderzoeksprogrammering wordt nagekomen, de budgetverantwoording is in orde en de werkwijze bij de uitvoering van onderzoeken is vastomlijnd en dus herkenbaar. De vaste ambtelijk secretaris/onderzoeker draagt bij aan continuïteit en stabiliteit en is een

herkenbaar aanspreekpunt in de organisatie. Kortom, de rekenkamercommissie staat als orgaan als een huis en dit beeld wordt breed gedragen.

2. De rekenkamercommissie heeft een paradoxale positie ten opzichte van de raad

Een tweede belangrijke conclusie is dat de positie ten opzichte van de raad op zijn minst paradoxaal is. Het goede nieuws is dat:

1. *Alle* rapporten in de raad en/of betreffende commissie besproken worden.
2. Conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie *altijd en unaniem* omarmd worden door de raad.
3. Het college via een raadsbesluit opgedragen wordt de aanbevelingen ter harte te nemen en uit te voeren.
4. De raad de rekenkamercommissie regelmatig complimenteert met het goede rapport dat is afgeleverd.

Tegelijkertijd vragen deze constatering ook om wat relativering:

1. Het feit dat alle conclusies en aanbevelingen tot op heden unaniem zijn overgenomen, leidt ook tot vraagtekens bij de diepgang van de kritische reflectie door de raad. Aanbevelingen zijn immers vaak voor discussie vatbaar en ook als zodanig bedoeld.
2. De raad heeft tot op heden nauwelijks follow-up gegeven aan de realisatie van overgenomen conclusies en aanbevelingen.
3. De raad heeft uit eigen beweging tot op heden geen verzoeken aan de rekenkamercommissie gedaan.

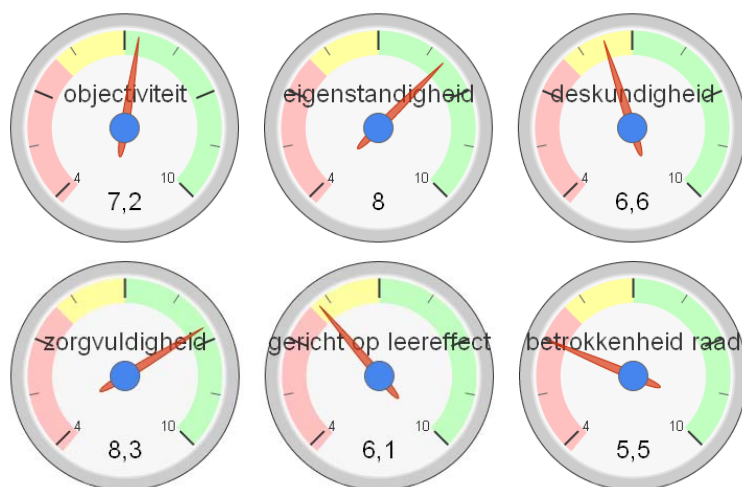
De rekenkamercommissie is dus nog geen natuurlijke partner van de raad en het is de vraag of de resultaten van de rekenkameronderzoeken voldoende 'indalen' bij de raad om politiek-bestuurlijk effectief te zijn.

Tegelijkertijd werkt de rekenkamercommissie wel degelijk aan het vinden van een goede aansluiting met de raad:

- a. De rekenkamercommissie faciliteert de raad op allerlei manieren: door bij de behandeling van rapporten tevens concept-raadsbesluiten aan te leveren, door geadresseerde aanbevelingen op te nemen in het rapport en door standaard nazorgonderzoeken uit te voeren twee jaar na de behandeling van een rapport.
- b. De onderwerpkeuze van de rekenkamercommissie wordt voorbereid door de fracties de gelegenheid te geven onderwerpen aan te dragen.
- c. De interne leden van de rekenkamercommissie kennen de politieke context en zetten zich in om deze kennis te gebruiken bij het rekenkamerwerk.

Het dilemma hierbij is dat de rekenkamercommissie de raad daar enerzijds veel werk mee uit handen neemt, wat op het oog een soepele behandeling en besluitvorming van rapporten ten goede komt, maar anderzijds de raad niet stimuleert en activeert. Dat geldt ook voor de betrokkenheid van de raadsleden in de rekenkamercommissie: enerzijds levert dat meer politiek-bestuurlijke ‘antenne’ op in de commissie, maar anderzijds levert dat een grotere afstand op tot de rekenkamercommissie bij de fracties waar deze raadsleden zitting in hebben; de rekenkamercommissie is immers iets ‘van’ dat fractielid, die tevens raadslid is.

Per saldo is de betrokkenheid van de raad bij de rekenkamercommissie zeer beperkt en daarmee de effectiviteit van de rekenkamercommissie voor de raad ook. Dat vinden de rekenkamerleden zelf ook, zo blijkt uit een analyse van de score op de kernwaarden die de betrokkenen bij de rekenkamercommissie (leden, plaatsvervangend lid en ambtelijk secretaris) zichzelf geven (zie figuur 2).

Figuur 2 Huidige score op in 2004 geformuleerde kernwaarden (in rapportcijfers)

Uit dit figuur blijkt, dat met name de *eigenstandigheid* (onafhankelijke positie) en *zorgvuldigheid* van de rekenkamercommissie door de betrokkenen zelf hoog wordt gewaardeerd, maar de *betrokkenheid van de raad* en de *gerichtheid op het leereffect* een nogal magere score krijgen. Deze twee constatering zijn in lijn met de analyse, zoals die door de stakeholders zijn gegeven.

3. College en organisatie kennen geen hoge prioriteit toe aan het implementeren van aanbevelingen van de rekenkamercommissie

Een derde conclusie luidt, dat college en organisatie aangeven dat de implementatie van aanbevelingen van de rekenkamercommissie geen hoge prioriteit krijgt. Dit is al eerder gebleken in een gesprek tussen de rekenkamercommissie en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie. Dit ligt enerzijds aan het feit dat college en organisatie op onderdelen van mening verschillen met de rekenkamercommissie over aanbevelingen die worden gedaan. De focus (lees: het normenkader) van de rekenkamercommissie ervaart men nog wel eens als te technisch, zoals dat blijkt uit de aandacht van de rekenkamercommissie voor SMART-formulering van het beleid, de koppeling tussen doelen, activiteiten en kosten en de nadruk op het formuleren van indicatoren op onder andere outcome-niveau. Hoewel een ieder erkent dat 'terecht geconstateerde fouten' moeten worden opgelost, vindt men dus regelmatig dat aanbevelingen van de rekenkamercommissie niet, of minder, terecht zijn. Dat de raad desondanks alle aanbevelingen heeft overgenomen, speelt voor de snelheid van implementatie dus geen grote rol van betekenis.

Anderzijds speelt ook de situatie in de organisatie een rol: de organisatie wordt getypeerd als 'niet in control' (zowel de sturing als de beheersing moeten verder ontwikkeld worden) en er is sprake van een reorganisatie. In die context speelt de rekenkamercommissie geen rol van betekenis en wordt de impact getypeerd als 'slechts een kleine rimpeling in de vijver'. De organisatie heeft andere, grotere en meer risicodragende prioriteiten. De aanbevelingen van de rekenkamercommissie worden daarbij zeker benut indien dit in de organisatie- en beleidsontwikkeling goed uitkomt, maar hebben geen prioriteit.¹

4. De aansluiting tussen rekenkamercommissie en politiek-bestuurlijke omgeving kan beter, zonder dat de onafhankelijke positie onder druk komt

De vraag is natuurlijk vooral wat de oorzaak is van bovengenoemde situatie. Op basis van de gesprekken komen twee basispunten naar voren:

1. De politiek-bestuurlijke context

In het algemeen wordt de bestuurlijke context door alle betrokkenen getypeerd als een situatie met een dominant, agendasettend college en een volgende raad. De raad maakt het het college over het algemeen niet

¹ Dit is overigens geen uniek verschijnsel. Ook uit wetenschappelijk onderzoek naar de benutting van beleidsonderzoek blijkt dat directe benutting van onderzoeksresultaten op korte termijn vrij weinig voorkomt.

moelijk en als er kritiek op het college aan de orde is, is uitleg – en zonodig een toezegging – van het college voldoende voor de raad. De raad vergeet vervolgens om het college ook strikt aan deze toezeggingen te houden, waardoor het college ermee ‘weg komt’. Voor toezeggingen op basis van rekenkamerrapporten geldt hetzelfde. Nazorgonderzoeken van de rekenkamercommissie zorgen wel voor enige actie van college en organisatie, maar zorgen er niet voor dat de raad structureel alerter wordt op dit mechanisme.

2. De stijl en werkwijze van de rekenkamercommissie

In bijna alle gesprekken is de werkwijze en stijl van de rekenkamercommissie aan de orde geweest. Met name de stakeholders geven aan dat de werkwijze van de rekenkamercommissie onvoldoende aansluit bij raad, college en organisatie. Maar ook in de andere gesprekken is de werkwijze als aandachtspunt aan de orde geweest. Kernachtig samengevat bevindt de discrepantie zich vooral op de volgende aspecten:

- a. De onderzoeken van de rekenkamercommissie worden beleefd als vrij abstract van opzet, stijl en boodschap. De vaak technische benadering van beleid sluit onvoldoende aan op de beleving van de raad. Hoe terecht de bevindingen en conclusies vanuit die optiek dan ook zijn. De raad stemt er dan ook wel mee in, maar de beleving blijft uit. Als positieve uitzondering wordt vrijwel unaniem het onderzoek naar integratiebeleid genoemd: hier had de rekenkamercommissie niet alleen beleidstechnische, maar ook beleidsinhoudelijke aanbevelingen. Dit wordt als één van de redenen gezien voor het feit dat dit rapport ook binnen de raad goed ‘aansloeg’ en tot een goed debat leidde. Daarnaast was volgens alle betrokkenen de onderwerpkeuze goed (politiek relevant) en de timing eveneens.
- b. De wijze van communiceren en presenteren is over het algemeen nog sterk onderzoekstechnisch ingegeven en nog niet voldoende vanuit de ontvanger opgezet.
- c. De vrij formele werkwijze stuit bij college en organisatie nog weleens op spanning. Het werken volgens strakke protocollen lijkt ingegeven door de wens om de onafhankelijke positie van de rekenkamercommissie te bewaken. Tegelijkertijd staat die onafhankelijkheid niet ter discussie. Juist een soms wat meer informelere benadering (minder brieven, meer gesprekken, et cetera) zou het draagvlak voor de rekenkamercommissie en het wederzijds begrip kunnen vergroten, zo is de boodschap. Overigens wordt de aanwezigheid van een vaste onderzoeker/secretaris juist als prettig ervaren, omdat dit zorgt voor meer toegankelijkheid tijdens de uitvoering van onderzoeken.

In kernwoorden kan de gewenste verschuiving in attitude van de rekenkamercommissie als volgt worden samengevat:

Minder	Meer
Afstandelijkheid	Nabijheid
Boven	Naast
Formalistisch	Informeel
Positie centraal	Relatie centraal
Technisch	Praktisch
Voorspelbaarheid	Creativiteit, speelsheid
Tandeloos, veilig	Prikkelend, gewaagd
Inspecteur	Adviseur

5. Het tegelijk bedienen van de verschillende doelgroepen is een lastige opgave

Uit bovenstaande analyse blijkt ook dat het bedienen van zowel raad als college als organisatie (en bevolking) voor de rekenkamercommissie een lastige opgave is. Immers, de informatiebehoefte per doelgroep is verschillend en de manier waarop de informatie door de ontvangers wordt gebruikt eveneens. De raad wil in beginsel graag meer inzicht op beleidsvelden, zodat er beter gecontroleerd kan worden (bij voorkeur op doelstellingen, doelmatigheid, output en maatschappelijk effect) en indien mogelijk ook politiek gescoord. College en organisatie willen momenteel naar verwachting vooral informatie die past bij de prioriteit om de organisatie verder in control te krijgen. Burgers verwachten weer andere informatie op basis van andere motieven. Dit leidt tot andersoortige onderzoeken. Een goed voorbeeld is het onderzoek naar de realisatie van het collegeprogramma, dat vrijwel unaniem als het minst gelukkige onderzoek wordt betiteld, zowel vanwege inhoud/focus als vanwege het proces. Vanuit het perspectief van het college is dit geen passend onderzoek, omdat het collegeprogramma een politiek stuk betreft vol intenties en compromissen dat in korte tijd tot stand is gekomen en dus – zo zegt men – niet geschikt is om één-op-één op afgerekend te worden. Voor de raad biedt het onderzoek weliswaar inzicht, maar tegelijkertijd is het collegeprogramma geen stuk ‘van de raad’ dat door de raad is vastgesteld, zoals de programmabegroting of voorjaarsnota dat wel is. Voor de publieke verantwoording kan een dergelijk onderzoek echter een goede rol spelen. Voor burgers die over enkele maanden weer mogen gaan

stemmen, kan het van pas komen om een beeld te krijgen van wat er op basis van verkiezingsprogramma's en (in het verlengde daarvan) een collegeprogramma is gerealiseerd. Kortom, de doelgroep en de motieven van de doelgroep zijn bepalend voor onderwerpselectie, onderzoeksuitvoering en wijze van rapportage en presentatie.

Het is dus van belang om als rekenkamercommissie (met slechts enkele onderzoeken per jaar) voldoende focus aan te brengen en gericht te kiezen welk type onderzoek voor welke doelgroep de meeste prioriteit heeft.

3. Advies

3.1 Ontwikkelfase: van positioneren naar professionaliseren

Terugkijkend kan worden vastgesteld dat de rekenkamercommissie zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld volgens een natuurlijk ontwikkelpatroon.

- *1^e fase: Op- en doorstarten:* de eerste fase kan worden gezien als het opstarten en doorstarten van de rekenkamercommissie. Kenmerkend is het verkrijgen en inregelen van de juiste randvoorwaarden (budget, ondersteuning, bemensing, toegang tot de organisatie, et cetera). Daarnaast is het intern functioneren ingeregeld, zoals de organisatie van de uitvoering van onderzoeken, het werken met een begeleidingscommissie, het opstellen van een reglement van orde, het maken van protocollen en planningen en het zorgen voor een goede verantwoording van activiteiten en ingezette middelen. De conclusie luidt dat de rekenkamercommissie deze fase goed heeft ingevuld en de randvoorwaarden goed op orde zijn. Deze basis is noodzakelijk voor de opbouw van de rekenkamercommissie als stabiel, degelijk en onafhankelijk onderzoeksorgaan.
- *2^e fase: Positioneren:* de tweede fase kan worden betiteld als 'positioneren'. Hierbij staat het verkrijgen van de gewenste positie in de gemeentelijke context centraal. Kernwoorden die bij die positie horen zijn onafhankelijkheid, objectiviteit en kwalitatief goed onderzoek met een bestuurlijke en toetsende focus. Het werken met heldere protocollen en 'one best way' aanpak van onderzoeken is daarbij ondersteunend: het helpt de onafhankelijkheid bewaken en zorgt voor een herkenbare positie. Het spiegelen aan de werkwijze van de Algemene Rekenkamer is hierbij veelal ondersteunend. Ook deze fase heeft de rekenkamercommissie zeer goed ingevuld, gegeven het brede respect voor de kwaliteit van onderzoek en de gepercipieerde onafhankelijke positie van de rekenkamercommissie. Deze fase heeft echter ook een keerzijde: het risico van een teveel 'loszingen' van de context is aanwezig, waardoor de impact geringer is dan gewenst. Deze ontwikkeling is momenteel aan de orde in Venlo.
- *3^e fase: Professionaliseren:* de volgende fase die daarom noodzakelijk is, is een professionaliseringsslag waarbij het verbeteren van de aansluiting met de gemeentelijke context centraal staat. Dat wil niet zeggen dat de rekenkamercommissie tot op heden niet professioneel werkte, maar de professionalisering richt zich op een ander aspect, namelijk de interactie en aansluiting met de directe omgeving. De kunst is daarbij om de wat

formele, afstandelijke en wellicht technische houding van de rekenkamercommissie te verminderen. De professionaliteit ligt erin om meer oog te hebben voor de krachtenvelden, informatiebehoefte, posities en relaties in de directe omgeving zonder daarbij de onafhankelijke attitude uit het oog te verliezen. Protocollen en vaste werkwijzen kunnen in die fase belemmerend werken; ze moeten daarom niet worden afgeschaft, maar wel worden gerelativeerd. De 'one best way' aanpak moet dus worden losgelaten. Voorbeelden:

- *Moet elk onderzoek wel leiden tot een rapport? Welke vorm van presentatie en rapportage past het beste bij de boodschap, de timing en de doelgroep?*
- *Kunnen (concept)aanbevelingen niet ook in overleg met betrokken ambtenaren of met de raad worden bedacht?*
- *Kan de rekenkamercommissie waar nodig participeren in een opiniërende raadsdiscussie, door bijvoorbeeld ervaringen uit eerder onderzoek te helpen doorvertalen naar toekomstig beleid?*

Naar ons inzicht bevindt de rekenkamercommissie zich nu in deze fase en deze zelfevaluatie kan worden gezien als een eerste stap in de ontwikkeling.

3.2 Visie: aansluiting met de raad voorop

De vraag is welk ontwikkelpad daarbij voor de hand ligt, gegeven bovenstaande analyse van de positie en effectiviteit van de rekenkamercommissie.

Daarvoor is het van belang dat de rekenkamercommissie een heldere visie op de komende bestuursperiode formuleert, dus een antwoord geeft op de vraag:

Wat ziet de rekenkamercommissie (binnen haar wettelijke opdracht) voor de komende periode als haar belangrijkste toegevoegde waarde in de bestuurlijk-organisatorische context van de gemeente Venlo?

Op basis van de discussie van 22 september jongstleden in de rekenkamercommissie stellen we vast dat het vinden van een goede aansluiting met de raad als het belangrijkste wordt gezien voor de komende bestuursperiode.

De raad als primaire focus van de rekenkamercommissie staat voorop en daarmee het ontwikkelen van de rekenkamercommissie als 'natuurlijke partner' van de raad.

Die ontwikkeling houdt drie speerpunten in:

1. Het ontwikkelen van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de rekenkamercommissie voor de raad (communicatie, overleg, aanwezigheid bij raadsbijeenkomsten).
2. Het beter beantwoorden aan de informatiebehoefte van de raad (in onderwerpselectie, werkwijze en rapportage).
3. Inhoud en proces/presentatie focussen op het prikkelen, activeren van de raad in zijn controlerende en kaderstellende rol.

3.3 Praktische aanbevelingen

De genoemde visie en speerpunten kunnen worden geconcretiseerd aan de hand van de volgende praktische aanbevelingen:

1. Model

Het huidige model rekenkamer is op dit moment een goed model en sluit uitstekend aan op de visie om de raad als primaire klant van de rekenkamercommissie voorop te stellen. Wel is het van belang om op onderdelen het model nog eens aan te scherpen: zorg ervoor dat de onafhankelijkheid van de rekenkamercommissie ook in de beeldvorming gewaarborgd blijft. Enkele aandachtspunten zijn:

- a. Herbevestig de afspraak dat interne leden geen woordvoerder zijn in de raad of in de pers
- b. Zorg voor een meer sturende rol van de rekenkamercommissie bij de instroom van nieuwe raadsleden na de verkiezingen (bijvoorbeeld door het voeren van selectiegesprekken)

2. Zichtbaarheid en toegankelijkheid

- a. Zorg voor een structurele communicatielijn met de raad met enkele vaste contactmomenten per jaar. Denk aan presidium of een andere commissie. Doel is enerzijds informatievoorziening over de activiteiten van de rekenkamercommissie, anderzijds ook feedback vragen op onderzoeksprogramma, verzoek-onderzoeken stimuleren, terugblikken op uitgevoerde onderzoeken et cetera. Daarnaast kan de raad door de rekenkamercommissie geactiveerd worden door bijvoorbeeld te wijzen op aanbevelingen die geïmplementeerd (hadden) moeten worden. Dit laatste kan wellicht (deels) in de plaats komen van de presentatie van nazorgonderzoeken, zodat de raad daarin zelf meer initiatieven gaat nemen.
- b. Kies voor scherper afgebakende onderzoeken met een kortere doorlooptijd en een meer praktische insteek. Beperk onderzoeken tot de voor de raad meest relevante vraagstukken. Dit bevordert de flexibiliteit en de actualiteit van rekenkameronderzoeken.

- c. De verordening op de rekenkamercommissie biedt ruimte om ook per onderzoek een raadslid aan de commissie toe te voegen, die voor de duur van het onderzoek meedraait met de commissie. Elders bestaat deze mogelijkheid ook (Zeist) en wordt ze naar tevredenheid gebruikt om de betrokkenheid met de raad te vergroten. In Venlo wordt deze mogelijkheid niet actief benut. De aanbeveling luidt dan ook om vanaf de nieuwe raadsperiode actief gebruik te maken van deze 'wisselspeler' vanuit de raad, zodat er ook meer raadsleden mee kunnen draaien met de rekenkamercommissie en de betrokkenheid kan worden vergroot.

3. Aansluiting op de informatiebehoefte

- a. Ga altijd in op verzoeken van de raad. Ook wanneer ze strikt genomen niet binnen de taakomschrijving van de rekenkamercommissie passen. Dat wil niet zeggen dat de rekenkamercommissie altijd 'klakkeloos' verzoeken van de raad moet uitvoeren. Het gaat erom een verzoek van de raad als kans te zien om toegevoegde waarde te leveren, zichtbaar 'partner' te zijn en de relatie met de raad te verbeteren. Wanneer een verzoek niet past in de taak van de rekenkamercommissie, zoek dan naar een vorm waarin de raad toch kan worden bediend (bijvoorbeeld in overleg met de griffie), zoals in de vorm van een adviessessie met een commissie of een workshop.
- b. Evalueer na afloop van een onderzoek wat de raad vond van onderwerpkeuze, rapportage en presentatie (zie ook aanbeveling 2a) en gebruik de bevindingen voor een volgend onderzoek.
- c. Sluit bij rapportage en presentatie meer aan bij de informatiebehoefte van de ontvanger. Hoewel het onderscheid tussen bestuurlijke nota en nota van bevindingen al zorgt voor een goede schifting van de informatie, is het relevant om nog scherper na te gaan wat vanuit het perspectief van de raad de meest relevante verhaallijn is. Varieer waar nodig in vorm van de rapportage (zie ook het volgende punt).
- d. Zoek per onderzoek naar een passende manier om conclusies en aanbevelingen te presenteren. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van aanbevelingen in een workshop met de raad (en bijvoorbeeld ambtenaren), een DVD/filmpje of PowerPoint presentatie op CD-ROM of internet, een werkbezoek met discussiepanel, een forumdiscussie et cetera.
- e. Profileer de rol van de voorzitter ten opzichte van die van de ambtelijk secretaris/ onderzoeker. De secretaris/onderzoeker is er primair voor de 'positie' van de rekenkamer, in termen van onafhankelijkheid en degelijkheid van het onderzoek. De voorzitter kan een meer 'vrije rol' nemen door te participeren in raadsdiscussies, draagvlak voor onderzoek te vergroten, contacten met het college te onderhouden, et cetera.

f. De reorganisatie en het in control komen van de organisatie zullen de komende jaren nog een dominante rol spelen, ook in de interactie tussen college en raad. De vraag is hoe daar als rekenkamercommissie mee om te gaan, mede gezien de lage prioritering van de implementatie van aanbevelingen die dat heeft opgeleverd. Deze situatie kan de rekenkamercommissie als kans aangrijpen om de raad te ondersteunen bij het integraal zicht houden en dus te sturen op de reorganisatie van de gemeentelijke organisatie. Niet om het college daarmee voor de voeten te lopen, maar om als rekenkamercommissie de raad te helpen vanuit zijn rol voldoende grip te houden op de ontwikkelingen. Daarmee draagt de rekenkamercommissie bij aan de aansluiting tussen organisatie/college en de raad op een belangrijke ontwikkeling voor de komende jaren. De organisatieontwikkeling is de basis voor veel beleidsinhoudelijke ontwikkelingen, waardoor het goed is dat de raad daar op een toegankelijke en raads-eigen wijze de voortgang op kan zien en bewaken.

4. Prikkelen en activeren van de raad

- a. Neem de raad ook zelf nadrukkelijker mee als object van onderzoek (bijvoorbeeld de kwaliteit van de beleidsformulering zegt ook iets over de kwaliteit van de kaderstellende rol van de raad). In combinatie met bovenstaande methoden kan dit bijdragen aan een klimaat van leren en ontwikkelen voor de raad.
- b. Probeer politiek actuele onderwerpen toch mee te nemen in onderzoek, bijvoorbeeld door in de aanbevelingen een vertaling te maken naar actuele thema's of prospectieve elementen mee te nemen in het onderzoek (zoals bij het WMO onderzoek al is gebeurd).
- c. Schenk – in het verlengde van het integratie-onderzoek – meer aandacht aan de beleidsinhoudelijke aanbevelingen ten opzichte van aanbevelingen over proces en kwaliteit van beleid.

4. Samenvatting en conclusie

Concluderend stellen we vast dat de rekenkamercommissie van de gemeente Venlo 'state of the art' invulling geeft aan zijn rol en verantwoordelijkheid.

De inrichting, randvoorwaarden en organisatie zijn effectief ingericht, de rekenkamer doet wat ze in het onderzoeksprogramma belooft en alle rapporten worden tot op heden in de raad besproken en omarmd. De raad wordt door de rekenkamercommissie goed gefaciliteerd en er is breed respect voor de onafhankelijke positie en de kwaliteit en objectiviteit van de onderzoeken. Ook het extern laten uitvoeren van deze zelfevaluatie sluit aan op de professionele inslag en werkwijze van de rekenkamercommissie.

Vanuit de ambitie om de natuurlijke partner van de raad te zijn in diens controlerende – en kaderstellende – rol is er echter meer nodig. Uit de evaluatie is gebleken dat met name de betrokkenheid van de raad en het gewenste leereffect op basis van onderzoeken, tot op heden is achtergebleven bij de ambitie. Het advies luidt dan ook om de komende jaren de aansluiting met de raad voorop te stellen in de activiteiten van de rekenkamercommissie. Het advies is daarbij, om daarin meer te focussen op het ontwikkelen van vruchtbare relaties (met raad, college en organisatie) dan op het bewaken van de eigen positie. Dit hoeft de onafhankelijke positie van de rekenkamercommissie geheel niet aan te tasten, maar kan wel leiden tot het gewenste partnerschap tussen rekenkamercommissie en raad. Kernwoorden en speerpunten in dat proces zijn: zichtbaar en toegankelijk zijn voor de raad, aansluiting zoeken op de informatiebehoefte van de raad en tenslotte de raad ook prikkelen en activeren.